

3997 2. Beh. af Forstl. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1875 til 31. Marts 1876. 3998

behøver kun at pege paa andre Anstalter, f. Ex. Solsteinsminde og Flakkebjerg med dens Filial paa Landerupgaard, for at antyde, hvad det er, jeg i Praxis tænker paa. — Der er faldet nogle enkelte Bemærkninger, overfor hvilke jeg ikke skal sige Meget, men som det dog maa være mig tilladt at berøre. Der er i Finantsudvalget opstaaet en Tvist, som synes at blive forsat her i Salen, nemlig om Ordet „begavede“ i vedkommende Anmærkning paa Finantsloven med Hensyn til Højskoleelever, der skulle have offentlig Understøttelse. Det er nu min Opfattelse, at hvad enten man lader dette Ord staa eller tager det ud, faar man det samme Resultat. Det er allerede omtalt af det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3die Valgkreds (Dinesen), at der ved „begavede“ ikke kan forstås saadan særlig Begavelse, der i udmerket Grad skulde frembringe de vedkommende unge Mennesker; men naar det ikke er en saadan særlig Begavelse, der fordres, saa kan der kun menes almindelig Begavelse, og denne har dog Gud ikke Lov de Allerfleste. Det vil dog vel neppe heller falde en ren Idiot eller hans nærmeste Værges ind at søge den Slags Understøttelse, hvorom der her er Tale; og min Erfaring har ogsaa vist mig, at Skoleraadene fortolke det nævnte Ord paa den Maade, hvorpaa jeg opfatter det. Men naar det saaledes er ligegyldigt, om Ordet staar der eller ikke, vil der være større Sandhed i Forholdet, naar det udgaar, end naar det bliver staaende. Der kunde være meget at bemærke med Hensyn til, hvad den ærede Ordfører ansøgte om den Ordning, som Udvalget havde tænkt sig ved Uddelingen af Hjælpesummerne til Højskoleeleverne. Det forekommer imidlertid mig, at der er en Mangel ved denne Ordning, idet man nemlig paa ethvert Punkt vil sætte sig istand til at kontrollere Brugen af disse Penge, saa at man end ikke vil udbetale dem til Vedkommende selv eller hans nærmeste Værges, men vil overgive dem til Forstanderen ved Skolen, som derefter skulde gjøre Rede og Rigtighed for, hvorlænge Vedkommende havde været paa Anstalten, og hvor stor en Del af den hver Enkelt tillagte Sum der var brugt. Det forekommer mig, at man derved slaar ind paa en Vej, som er grundet i en for stor Misstro til, at Pengene anvendes paa rette Maade; men jeg tror ikke, at man er berettiget til at gaa ud fra den Antagelse, at saadanne unge Mennesker eller deres Familier skulle i særlig Grad enten have til Hensigt eller kunne faae til Hensigt at gjøre sig skyldige i et Bedrag ved at tilvende sig Pengene i andre Diemed end det, hvori de vare givne. Jeg

er overbevist om, at de Tilfælde, hvori Sligt maatte vise sig, vilde blive i den Grad forvindende, at man ikke behøver at tage Hensyn til dem, og desuden vilde de, naar de forekom, blive i den Grad isnefaldende, at det vilde blive meget let at efterspore dem. Jeg tror ikke, at det gaar an, at man stiller sig paa dette, hvad jeg vil kalde Mistænksomhedens Stade, og paa ethvert Punkt kontrollere de unge Mennesker, som man har tilkænt en Hjælpegave til at komme paa disse Anstalter for. Jeg vil tillade mig at spørge, om man gjør ligesaa overfor de studerende unge Mennesker og Seminariisterne, som man giver Stipendier? Jeg vil tillade mig at benægte, at man paa nogen Maade gjør dette. Hvad de unge Studerende angaar, veed jeg nok, at der er Noget, som kaldes en Regentsprovst; men jeg tvivler paa, at han nogenstunde faar Lov til at sige i Studenternes Portemonnaier. Jeg tror ikke, at man saaledes paa ethvert Punkt bør kontrollere de Studerende, og jeg tror heller ikke, at det er nødvendigt lige overfor Mmuen, naar man giver den en Gave eller rækker den en Hjælp. Det forekommer mig at være en urigtig Mistænksomhed, der saaledes paa ethvert Stadium opstiller en Kontrol for de givne Midlers Anvendelse. Med Hensyn til hvad der er sagt om dette Emne, skal jeg endvidere lige overfor det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3die Valgkreds tillade mig at gjøre gjældende, at det Beløb, hvortil han ansatte Forhøielsen af disse Hjælpesummer, ikke vil forslaa. De have altid været for smaa, og de ville vedblivende være for smaa, forsaavidt de kun forhøies med $\frac{1}{5}$. Jeg har den Opfattelse, at, naar man vil hjælpe fattige, vel begavede Folk, som søge Oplysning og Kundskab, skal man gjøre det paa en saadan Maade, at det ogsaa bliver de allerfattigste af dem mulig at benytte Hjælpen. Men de fattigste af dem kunne ingenlunde komme et halvt Aar paa en saadan Anstalt for 72 Rd. Vi skulle huske paa, at Betingelserne ere mangshaande. Jeg skal blot uden at gaa i Enkelthederne pege paa, at de allerfattigste mulig kunne være i den Nødvendighed allerførst at maatte skaffe sig en bestandig Klædning. Ogsaa af den Grund forekommer den minutiøse Kontrol mig at være ilde anvendt, ja endog saa til Stade. Men paa den anden Side kan jeg ikke hellere skjønne rettere, end at det maa kunne være Statskassen omtrent ens, om en ung Mand har gaaet paa Højskolen i 4 Maaneder eller i 6 Maaneder, naar han virkelig har været der og virkelig har benyttet Tiden, og saa den øvrige Del af Pengene er anvendt